

Utbildningsnämnden
Yttrande

Handläggare:
Sophie Boekhout

Datum:
2026-02-12

Diarienummer:
UBN-2025-05968

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
u.gv.remissvar@regeringskansliet.se
U2025/02404

Remissvar avseende promemorian ”Kriminalvårdens skolverksamhet för barn och unga”

Utbildningsnämnden anser att barn inte ska placeras i fängelse då det strider mot barnkonventionen. Men om förslagen genomförs krävs att skolgången säkerställs för unga som döms till fängelse.

Det är angeläget att skolgången säkerställs för unga som döms till fängelse. Det är av yttersta vikt att ungdomar som avtjänar straff i de nya ungdomsfängelserna inte berövas sin rätt till en likvärdig utbildning.

Utbildning som skyddsfaktor och ”vaccin”

Uppsala kommun vill särskilt understryka att en fullföljd skolgång är den enskilt starkaste skyddsfaktorn för att förhindra återfall i brott och motverka framtida utanförskap. Utbildning fungerar i praktiken som ett ”vaccin” mot kriminalitet och social exkludering. För att denna effekt ska uppnås krävs dock att undervisningen inte bara är en sysselsättning, utan håller samma kvalitet och kravnivå som den reguljära skolan.

Vikten av likvärdighet och integration med skolväsendet

För att säkerställa att undervisningen motsvarar det reguljära utbildningsväsendet anser Uppsala kommun att följande punkter är avgörande:

1. **Behöriga lärare och pedagogiskt ledarskap:** Det är kritiskt att Kriminalvården säkerställer tillgång till legitimerade lärare med ämneskompetens. En rektor med ett tydligt pedagogiskt ansvar måste leda verksamheten för att garantera att de nationella läroplanerna efterlevs.
2. **Sömlös övergång vid frigivning:** Utbildningen inom Kriminalvården får inte bli en isolerad ö. När den unge lämnar anstalten måste dokumentation (betyg, studieplaner och omdömen) kunna föras över till hemkommunens skola utan dröjsmål eller hinder i form av sekretess. Eleven ska kunna återinträda i det reguljära systemet utan kunskapstapp.
3. **Fjärrundervisning som komplement, inte ersättning:** Remissens förslag om ökad användning av fjärrundervisning är positivt för att kunna erbjuda ett brett utbud av gymnasieprogram. Uppsala kommun vill dock starkt betona att den mest utsatta elevgruppen ofta behöver ett starkt fysiskt och relationellt stöd.

Fjärrundervisning får därför aldrig ersätta behovet av lärare på plats för att stötta studiemotivation och trygghet.

4. **Särskilt stöd:** En stor andel av målgruppen har odiagnostiserade eller dokumenterade behov av särskilt stöd. Kriminalvården måste därför ha en elevhälsa och specialpedagogisk kompetens som är minst likvärdig med den reguljära skolans för att kunna ge dessa ungdomar en reell chans att nå målen.

Kontinuitet och samverkan enligt SAMS-modellen

Uppsala kommun vill även framhålla vikten av att ett strukturerat arbete görs för dessa ungdomar i linje med de principer som beskrivs i Skolverkets stödmaterial SAMS (Samverkan för att säkerställa skolgång)¹. Precis som för barn och unga placerade i samhällsvård, är kontinuitet i skolgången avgörande för att motverka kunskapsstapp och skapa förutsättningar för en lyckad återgång till det reguljära skolsystemet. Detta innebär att Kriminalvården, hemkommunen och eventuella tidigare skolor måste ha tydliga rutiner för informationsöverföring, samverkan och uppföljning. Ett sådant arbetssätt minskar risken för avbrott i utbildningen och stärker ungdomarnas möjlighet att nå gymnasieexamen, vilket är en central skyddsfaktor mot framtida kriminalitet och utanförskap.

Sammanfattning

Skolverksamheten för den aktuella målgruppen är angelägen. Uppsala kommun poängterar att framgången i reformen helt vilar på Kriminalvårdens förmåga att spegla det civila skolväsendets krav och kvalitet.

Uppsala dag som ovan

Eva Christiernin
Ordförande

Rebecka Berg
Nämndsekreterare

¹ Skolverket: [Kontinuerlig skolgång för placerade barn och unga](#), 5 nov 2025